

מסורת הש"ם

(6) נבחרות טו, 6] ט' ברטת קד., 6) (בי"ב) [נבטן] בתנ"ה קמה.; (7) בדפיו"י רבא, 8) נבכרתס פי' כשי' שהיה רב יוסף הלך לבית הויסוף, 9) כ"ש מ"ו:

תורה אור השלם

1. גם אהבתם גם שנאתם גם קנאתם כבר אבדה וחלק אין להם עוד לעולם בכל אָשֶׁר נעשה תחת השמש:

קהלת ט ו
2. האויב תמו וְחִבּוֹת לָנֶעֱמַ וְעַיִם נָתַשְׁתָּ אֶבֶר וְזָרָם הָמָּה: תהלים ט ז

אמר ליה האויב סמו חרובס לנלח. דמשמע אע"פ שכבר ממו חרבות לנלח ואין יפה להזכירס: **אפי' רבי דעניו הוה**. הכא לא נהוג ענותותא יתירא דלאמר משום רבי מאיר ולא רצה לומר בהדיא אמר ר"מ: **סיני עדיף**. מי ששנה משנה וברייתא סדורין לו כמתינתן מהר סייני: **ומד אמר עוקר הרים**. דחריף ומפולפל בתורה אע"פ שאין משנה וברייתא סדורין לו כל כך: **רב יוסף**. קרו ליה סיני לפי שהיו משניות וברייתות סדורות לו כמתינתן מהר סיני אבל לא היה מפולפל כרצה: **סגל זריזין למרי חטיף**. כלומר רב יוסף הוה מרי חטיף שמשנה וברייתא סדורין לו מפי השמועה כמתינתן מהר סיני למשנה וברייתא אזוהון דהלכתא: **אומנא נציפיה לא קרנא**. שלא רצה לנהוג שררה בעצמו כל אמתן שהיו עושין רצה אפילו בהצטיינותם שלא רצה

כהן משיח פרק שלישי הוריות

יד. תוספות הרא"ש

אש"י אומנא לביתיה לא קרא. הרבה מהמון עם הולכין לבית האומן להקיז דם. והנכבדים קוראים לאומן ובא לביהם וכ"כ השפיל עצמו שלא רצה לקרוא את האומן לביתו. ורב האי גאון פי' כו' שלחו מתם סיני עדיף והשפיל רב יוסף עצמו ולא רצה לנהוג שררה בפני רבה היה חולק לו רבה כבוד ואפי' מקיז דם לא קרא אותו לביתו לפי שהיו עושין כל צרכו בביתו של רבה. והרמ"ה ז"ל פי' כך הואיל שהשפיל רב יוסף את עצמו ולא רצה לנהוג שררה בפני רבה הנייה זכות ענותותו עליו ועל אנשי ביתו שלא חלה אחז מהם כל השנים שמלך רבה ואפי' אומן להקיז דם לא קרא לביתו. והרין פירוש מטבטר לן: אבי ורבא ורב זירא ורבא בר מתנה הוו יתבו בחדיי והוו צריכי רישא. כלומר היו צריכין למנות ראש עליהם לאותה שעה כדי שישנה להם ויסדר להם משניות וברייתות והם יקשרו לו והוא מתורן ולפי שהיו כלם חכמים ונבונים ראויים להיות ראשים ולא אחד מהם כפרץ לחבוז ולא היה אפשר לאחד מהם למנות את השני כדי שלא יתקבאו בו שלישי או רביעי. לפיכך אמרו כל מאן דאמי' מלתא ולא מפרטי' להוי רישא. אמר כל חד

מנייה מלתא דכל הוה) אפריך ואילו דאביי לא אפריך חזייה רבא לאביי דגבה רישא. כלומר ראה לו הרמת ראש והצהלת פנים מחמת דלא אפריך ליה מלתא אמר ליה נחמני פתח ואימא וריש לקמן דבין שמיא פסקי לך רבואת. ופי' רב האי גאון ז"ל 6) דאביי נחמני שמו ומפרישי' בכמה דוכתי בגמרא ונקטי' (נן 7) רבנן דבר אחזיהי דרבה בר נחמני הוה וחלמירו וכיון דהוה שמו נחמני כשם אבותיה דרבה לא הוה קרא לו בכל שנותיו נחמני כשם אבותיו אלא דהוה קרא ליה אביי בלשון ארמי כארם שקורא אבי וסליק ליה אביי. וכיון שהיה מן האבות והגדולה קרייה רבנן הכי עכ"ד ז"ל: **איבעיא להו רבי זירא ורבה בר מתנה הי מנייה עדיף**. נפיק מינה להיכי דמתורבי כוו ומצטרך עלמא לחז' מנייהו ובעיא הי מנייהו עדיף. והשתא מפרש (מהו) [מהו] דלכל חד מנייהו. ר' זירא חריף ומקשה מתורן פליפולא היה יודע להקשות ולתרוץ (מי לא) [מידן] הוה יודע לאסוקי שבעתתא אליבא דהלכתא רבה בר מתנה מתורן ומסיק כלומר לא היה מפולפל וחריף מדי אלא שוהה ומעיין יפה עד דמסלקא ליה שמעתי' אליבא דהלכתא מאי הי מנייהו עדיף וסלקא בתקין:

הדרן עלך בהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

להציא שום אומן נמוך צימו אלח כשהוה רוצה להקיז דם 6) היה האומן על לצימיה דרבה ושם היה מקיז. ואית דגרסינן שלא רצה לנהוג שררות בעצמו כל אומן שנים שמלך רצה כלומר שלא היה לו פנאי להקיז עצמו אלח היה עוסק כל שעה בתורה לפני רצה: **חזייה לאניי דגגה רישיה**. כלומר רצה לו הרמת ראש: **נחמני פתח**. ולאמור דרשא דמשמיח פסקו ליה רבואת. אציי קרו ליה נחמני 6) (ואיכא דלמרי דנלשון גנאי קרי ליה נחמני כלומר עדיין אמה תלמידו של רב נחמן): **חריף ומקשה**. מתוך פלפול יתירא דהוה ליה הוה מקשה וממתן אבל רצה צר מתנה לא הוה חריף כל כך אלא מתוך שהוא שוהה ומעיין יפה יפה מסיק אליבא דהלכתא:

הדרן עלך בהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

ר"מ לא אמר אמר רבי יוחנן פליגו בה רבן שמעון בן גמליאל ורבנן חד אמר סיני עדיף וחד אמר עוקר הרים עדיף סרב יוסף סיני רבה עוקר הרים שלחו לתמן אזוה מהם קודם שלחו להו סיני עדיף 7) דאמר מר הבל צריכו' למרי חטיא ואפילו הכי לא קביל רב יוסף עליה מלך רבה עשרין ותרתי שנין והדר מלך רב יוסף וכל שני דמלך רבה רב יוסף אפילו אומנא לביתיה לא חליף אביי ורבא ורבי זירא ורבה בר מתנה הוו יתבי והוו צריכי רישא אמרי כל דאמר מלתא ולא מפרך להוי רישא דכולהו אפירך דאביי לא אפירך חזייה סרבה לאביי דגבה רישא א"ל נחמני פתח ואימא איבעיא להו רבי זירא ורבה בר רב מתנה הי מנייהו עדיף רבי זירא חריף ומקשה ורבה בר רב מתנה מתון ומסיק מאי תיקו:

הדרן עלך בהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

מנייה מלתא דכל הוה) אפריך ואילו דאביי לא אפריך חזייה רבא לאביי דגבה רישא. כלומר ראה לו הרמת ראש והצהלת פנים מחמת דלא אפריך ליה מלתא אמר ליה נחמני פתח ואימא וריש לקמן דבין שמיא פסקי לך רבואת. ופי' רב האי גאון ז"ל 6) דאביי נחמני שמו ומפרישי' בכמה דוכתי בגמרא ונקטי' (נן 7) רבנן דבר אחזיהי דרבה בר נחמני הוה וחלמירו וכיון דהוה שמו נחמני כשם אבותיה דרבה לא הוה קרא לו בכל שנותיו נחמני כשם אבותיו אלא דהוה קרא ליה אביי בלשון ארמי כארם שקורא אבי וסליק ליה אביי. וכיון שהיה מן האבות והגדולה קרייה רבנן הכי עכ"ד ז"ל: **איבעיא להו רבי זירא ורבה בר מתנה הי מנייה עדיף**. נפיק מינה להיכי דמתורבי כוו ומצטרך עלמא לחז' מנייהו ובעיא הי מנייהו עדיף. והשתא מפרש (מהו) [מהו] דלכל חד מנייהו. ר' זירא חריף ומקשה מתורן פליפולא היה יודע להקשות ולתרוץ (מי לא) [מידן] הוה יודע לאסוקי שבעתתא אליבא דהלכתא רבה בר מתנה מתון ומסיק כלומר לא היה מפולפל וחריף מדי אלא שוהה ומעיין יפה עד דמסלקא ליה שמעתי' אליבא דהלכתא מאי הי מנייהו עדיף וסלקא בתקין:

הדרן עלך בהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

***) הדרן עלף מסכת הוריות והדרך עלן. דעתן עלף מסכת הוריות ודעתה עלן. לא נתנשי מינה מסכת הוריות ולא התנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי: יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:**

יהי רצון מלפניך ?? אלהינו ואֵלהי אבותינו שתהא תורתך אָמנונתנו בְּעוֹלָם הַזֶּה ותהא עמנו לעוֹלָם הבָּא.
***) חגיגא בר פפא בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורקוב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:**

הערב נא ?? אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפּיפיות עמך בית ישראל.
ונהיה בלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל בלנו יודעי שקך ולומדי תורתך: מאויבי תחכמני מצותיך כי לעולם היא לי: ידי לבי תמים בחקיקי למען לא אבוש: לעולם לא אשבח פקודיך בי כם חייתיני: ברוך אתה ?? למדני חקיקי: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך ?? אלהינו ואֵלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאָנו משכבימים והם משכבימים. אָנו משכבימים לְדַבְּרֵי תוֹרָה והם משכבימים לְדַבְּרִים בטלים. אָנו עמלים והם עמלים. אָנו עמלים ומקבלים שְׂכָר והם עמלים ואינן מקבלים שְׂכָר. אָנו רצים והם רצים. אָנו רצים לחיי העוֹלָם הבא והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אֱלֹהִים תוֹרִידם לבָּאֵר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך ?? אלהי בָּשֶׁם שְׁעוֹרְתַנִּי לְסִים מסכת הוריות בן תעורני להתיחל מסכתות וספרים אחרים ולסימם ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באֵהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי זרע זרעי עד עולם. ותתקיים בי בהתהלךך תנחה אותך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך. כי בי ירבו ימיי ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד: ?? עוז לעמו יתן ?? יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא, ולאחזיא מתיא, ולאסקא לחיי עלמא, ולמבנא קרתא דירושלם, ולשכלל היכליה בגוה, ולמעקר פולחנא נוכראָה מארעא, ולאֵתבא פולחנא דשמיא לאַתרייה, וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריה, ויצימח פּרַקנה ויקרב משיחהו. בהציוכוֹן וביומיכוֹן ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן. יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתגדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא. לעלא מן כל בּרַבְתָּא ושיחָתא תשבּחָתא ונחמָתא דאמירן בעלמא, ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן, ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון, ועל כל מאן דעסקין באורייתא, די באתרא (קדישא) הדין ודי בכל אַתר ואַתר, יהא להון ולכוֹן שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומוזני ריחיי ופרקנא מן קדם אַבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן: עושה שלום במרומיׇו הוא ברחמיׇו יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

***)**(פי' הגון על זה ממלא בסי' החיים שחיבר אחי הגאון מהר"ל מפראג בסי' זכיות ח"א פי"ג)

******(בסיומא וסוף תשובת הרמ"א ז"ל וכן בסוף יש"ש צ"ק כמוו רמוס על הכותב שמות הללון:

^[1] 6) ע"י נעחק ערך אפי